

Dansk Folkeparti vil gerne appellere til alle i salen om at bruge deres sunde fornuft. Jeg har sagt det før, og jeg kan ikke forstille mig et eneste medlem her i salen, som ikke kan støtte det her forslag. Vi bliver alle sammen ældre, men jeg har lidt på fornemmelsen, at der sidder nogle i salen, som tror, at de aldrig bliver ældre, og at de aldrig får behov for en plejehjemsplads. Det er ikke rigtigt. Der er en ting, der er hundrede procent sikker: Alderen kan vi ikke løbe fra.

Vi har en forpligtigelse til at tage hånd om vore ældre. Så sent som i går sagde statsministeren: Vi skal have handling bag vores ord. Og her er virkelig et forslag, hvor man kan sætte handling bag ved ordene, så det batter noget.

Ministeren indledte med at kalde det et paradeforslag, så jeg vil da godt indbyde alle Folketingets partier: Jeg synes, at vi alle sammen skal deltage i den parade.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 76:

Forslag til folketingsbeslutning om anstændig behandling af plejehjemsbeboere.

Af Frank Dahlgaard (UP).
(Fremsat 25/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Baggrunden for hr. Frank Dahlgaards forslag er jo den senere tids debat om forholdene for ældre mennesker på plejehjem. Og det er bestemt

i den debat nogle rystende og helt uacceptable forhold, der er blevet beskrevet, og på den måde kan man sige, at intet er så skidt, at det ikke er godt for noget, for vi har her fået et udgangspunkt for en ny debat og et afsæt til at snakke sammen, vi, der har et medansvar for ældrepolitikken, om, hvad vi kan gøre for at ændre på de forhold, som vi synes er uacceptable.

På den måde er det et sympatisk forslag, men jeg mener, at det er meget urealistisk, fordi det bygger på, at man kan sidde i et ministerium som socialminister og skrive til f.eks. landets plejehjemsledere, at nu må de sørge for at tage sig ordentligt af beboerne. Derudover mener jeg, at det i virkeligheden er lidt at stikke befolkningen blår i øjnene og fremstille det, som om det er det, der skal til. Men jeg forstår godt baggrunden for at foreslå det, og det kan jo bruges i en debat om, hvad vi skal gøre.

Noget af det, hr. Frank Dahlgaard også foreslår, er at diskutere tilsynet med plejehjemmene. Det var sundhedsministeren og jeg i samråd om såvel i Sundhedsudvalget som i Socialudvalget den 20. januar, hvor der var en meget lang og meget udmærket og konstruktiv debat om tilsynet.

På den baggrund lovede jeg udvalget, at jeg for det første her og nu ville skrive til kommunerne, der i dag har ansvaret for tilsynet, for at indskærpe dem, hvad reglerne går ud på, for jeg mener, at en del af de problemer, der er, drejer sig om, at de ikke opfylder de regler om tilsyn, der er i dag. Det første, man skal sørge for, er, at de regler i hvert fald bliver overholdt.

Såvel sundhedsministeren som jeg lovede også at tage initiativ til at undersøge, hvordan de gældende tilsynsregler på sundheds- og socialområdet faktisk anvendes i praksis, om de er gode nok, og hvad vi eventuelt kan gøre.

Så der er ligesom lagt op til et større eftersyn af tilsynsreglerne og den måde, de fungerer på.

Derudover er regeringen inde i nogle overvejelser om forskellige initiativer til gavn for de svageste ældre, som i høj grad berører nogle af de områder, som hr. Frank Dahlgaard også er inde på. Man kan sige, at en del jo også handler om at diskutere, hvordan man får tydeliggjort, hvad der er god kvalitet – også som et udgangspunkt for at føre et ordentligt tilsyn. Man skal jo ligesom vide, hvad det er, man skal kigge efter, hvad der er godt og skidt, og hvad der er acceptabelt og ikke acceptabelt.

Så jeg mener – jeg skal ikke bruge tiden her på at opregne de ting, jeg faktisk mener er sket i de foregående år – der er taget en række initiativer, der imødekommer nogle af de ønsker, der ligger i hr. Frank Dahlgaards forslag, og det er så også baggrunden for, at regeringen ikke kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Kurt Christiansen (DF):

Ministeren nævnte i sin tale, at der skulle være et tilsyn. Jeg kunne godt tænke mig at vide: Er det et uanmeldt tilsyn, eller det et anmeldt tilsyn? For jeg kunne jo godt forestille mig, at man eventuelt ved et anmeldt tilsyn – på onsdag klokken sådan og sådan kommer tilsynet – begynder at rydde op, for at det hele skal se fint ud, og så videre.

Grete Schødt (S):

Vi har i den senere tid desværre været vidne til omsorgssvigt over for beboere på enkelte plejehjem. De tilfælde, vi har set, kan primært henføres til dårlig ledelse og styring i enkelte kommuner. Efter min opfattelse er det helt klart uacceptabelt, at omsorgssvigt overhovedet kan forekomme. Heldigvis er det enkeltstående tilfælde, men hvordan forebygger vi, at der kommer lignende eksempler?

Hr. Frank Dahlgaard foreslår bl.a., at vi gør de ansatte ansvarlige strafferetligt, hvis de undlader at reagere ved omsorgssvigt.

Efter min opfattelse skyder forslaget fuldstændig forbi målsætningen om at forebygge omsorgssvigt fremover. De siger, vi har været vidne til, handler primært om, at enten kommunalbestyrelsen eller ledelsen på plejehjemmet ikke i tilstrækkelig grad har slået til. Hvorfor skal vi så til at straffe de ansatte for det? Og hvad nu, hvis kommunalbestyrelsen ikke hører efter, hvad de ansatte fortæller den? Vi finder, at forslaget rent faktisk lægger op til at fjerne ansvaret for ældreplejen fra kommunalbestyrelsen til de ansatte.

De ansatte på vores plejehjem gør en stor indsats i plejen og omsorgen for de ældre. De skal ikke straffes på grund af dårlig ledelse.

Socialdemokratiet kan på baggrund af dette ikke støtte forslaget, og jeg skal tilkendegive på Det Radikale Venstres vegne, da dets ordfører ikke kan være til stede, at det også afviser forslaget.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Det var en tynd kop te, fru Grete Schødt leverede her fra talerstolen, og meget mere tynd end socialministerens, hvis konklusion var lidt overraskende, for socialministeren var jo stort set enig, men ville alligevel hellere køre på sin egen måde. Det afgørende er bare, at der sker noget fornuftigt her.

Fru Grete Schødt taler om, at de ansatte ikke skal straffes, men hvis man læser punkt 2 ordentligt, så er det altså noget med at gøre det ansvarspådragende for alle på et plejehjem ikke at gøre anskrig, hvis de ser noget, som klart er omsorgssvigt. Jeg ved så ikke, hvilken form for straf der skal være, eller om der overhovedet skal være nogen, men det er jo i dag sådan i retsvæsenet, at hvis man f.eks. ude på gaden oplever en forbrydelse eller ser nogen, der bliver overfaldet, og ikke kommer offeret til hjælp, hvis det i øvrigt ikke er til fare for en selv, så kan man blive straffet for det.

Det er den samme tankegang, der ligger bag dette. Vi skal komme disse mennesker, der er gamle og ikke kan klare sig selv, som er svage, som virkelig er nogle af samfundets svageste, til hjælp.

På andre områder ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

En kort bemærkning er på 1 minut.

Frank Dahlgaard (UP):

... når stærke bliver overfaldet, så er det ansvarspådragende, og det må det da også være her.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Det var 1 minut.

Fru Birthe Skaarup for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Jeg vil godt spørge fru Grete Schødt, når vi nu snakker dårlig ledelse og omsorgssvigt, og hvordan vi forebygger det: Mener fru Grete Schødt, det er nødvendigt at have uddannet personale på plejehjemmene, altså at det er nødvendigt at have sygeplejersker og sundheds- og socialassistenter? Eller mener fru Grete Schødt, det er nødvendigt at have et plejepersonale, der tager hånd om de ældre og har hjertet på det rette sted?

Det er det, det handler om, synes vi i Dansk Folkeparti, og jeg kunne godt tænke mig at høre Socialdemokratiets mening om det.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg vil godt svare på følgende måde: Det, vi har været vidne til på det seneste, hvor man har vendt bleeerne af sparehensyn, tager jeg stærkt afstand fra. Hvad ligner det at have en indkøbsordning og en kvotetildeling, så der ikke er bleeer nok og man er nødt til at vende dem. Jeg har kun ét svar på det: Fyr den leder, der ikke kan lede og fordele arbejdet ordentligt på sit plejehjem!

Else Winther Andersen (V):

Forslag til folketingsbeslutning om anstændig behandling af plejehjemsbeboere. Ja, selve overskriften kan vi jo ikke være uenige om. Alle ældre skal have en ordentlig behandling med respekt for de normer og værdier, den enkelte har. Men så hører enigheden også op med hensyn til beslutningsforslag nr. B 76, selv om der i bemærkningerne refereres til mange gode eksempler på god ældrepleje.

Jeg vil godt repetere, hvad jeg sagde ved det sidste beslutningsforslag med hensyn til, hvad det er, Venstre ønsker: Vi ønsker, at de ældre frit kan vælge den ældreplejebolig, de gerne vil have. Vi ønsker det sidste af stavnsbåndet ophævet, så man selv kan vælge. Vi ønsker, at der indføres en kvalitetsstandard i plejesektoren, så der kommer en ordentlig kvalitet, og en vurdering af plejen, medicineringspraksisen, de fysiske rammer og kostpolitikken, så der er noget at vælge ud fra. Det kan være de ældre selv, men det kan sandelig også være de pårørende, hvis de ældre er så svage, at de ikke kan selv. Lovgivningen skal ikke spænde ben for, at borgerne kan vælge de løsninger, som lige netop passer bedst til den enkelte borger.

Debatten om, hvordan vore svage ældre har det, viser et meget komplekst forhold i ældreplejen. Det viser sig, at det ikke så meget er et spørgsmål om penge, men om holdninger med hensyn til at behandle de svage ældre med den respekt, de fortjener. Jeg kan ikke forstå, at det ikke kan lade sig gøre at behandle de ældre individuelt, så de selv får lov til at vælge: Hvor når ønsker jeg at få min morgenmad, og hvornår ønsker jeg at blive hjulpet op eller stå op? Hvad vil jeg gerne have til middagsmad, og hvornår vil jeg gå i seng? Jeg oplever stadig, at

mange offentlige plejehjem bliver drevet efter en klokke, og jeg ser sådan på det, at den private sektor kan tilføre noget nyt, så man sætter den enkelte ældre i centrum. Man forlanger jo, at der i skolen skal være individuelt tilrettelagt undervisning af børnene, og hvorfor kan man så ikke tage individuelle hensyn til de ældre?

Jeg er godt nok ved at være temmelig træt af at sige: Lad os få noget mere i udbud, lad os få nogle flere private ind og levere varen på en mere fleksibel måde, end det offentlige kan. Skyldes det, at det offentlige stadig er for meget vanetænkende? Vi må i hvert fald konstatere, at det offentlige på ingen måder er billigere, selv om man dér er mere vanetænkende.

I Venstre tror vi, at private aktører sammen med det offentlige kan finde frem til en bedre og mere værdig måde at give de svage ældre omsorg på. Herunder hører også debatten om at bygge de rigtige boliger, for er det nu de rigtige boliger, der bygges? Er man færdig med at forske på det område? Bygges der ikke mange boliger på ældreområdet, der ligger meget ensomt og derved forstærker ensomheden for de gamle? Er det måske ikke et spørgsmål om at bygge nogle andre former for boliger, måske kun med ét rum, men med større udenomsarealer, så der lægges op til fællesskab og nærhed? For hvad er det, folk har brug for på deres gamle dage? Det er jo fællesskab og nærhed, så de føler, at der er andre mennesker omkring dem.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg bliver nødt til at sige til fru Else Winther Andersen: Det kan godt være, at man i Venstre har en eller anden opfattelse af, at bare det hele bliver privatiseret, kører det hele meget bedre, men jeg kan hilse og sige, at i vores ældrecenter hjemme i Svendborg kan man komme op, når man vil, man kan komme i seng, når man vil, man kan få morgenmad, når man vil, man kan endda få et menukort at vælge ud fra, og man kan få middagsmad, når man vil. Det eksisterer altså i dag i bedste velgående inden for det offentlige med god ledelse. Så lad være med at tro, at man bare skal udlicitere og privatisere alting, for så bliver det hele åh, så dejligt!

(Kort bemærkning).

Kurt Christiansen (DF):

Til fru Else Winther Andersen: Det var jo pragtfuldt at høre – jeg kan næsten ikke få luft, hav-

de jeg nær sagt. Det er jo en 180 graders vending i forhold til, hvad vi hørte ved det tidligere beslutningsforslag, når fru Else Winther Andersen står her og siger, at vi skal tænke på nærhed og vi skal tænke på at indrette ældreboligerne efter de ældres behov, osv. Det er jo helt andre toner, så jeg kan slet ikke forstå, hvorfor fru Else Winther Andersen ikke kunne stemme for det forrige beslutningsforslag, vi havde til behandling.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Jeg blev da også fuld af fortrøstning over at høre fru Else Winther Andersens indlæg, for det udtrykte medfølelse, rigtig stor medfølelse over for de ældre, og jeg må sige, at det er jeg glad for.

Jeg har inden for de seneste 3 uger besøgt to plejehjem, og det var to vidt forskellige plejehjem. På det ene havde man den husorden, at de ældre fik lov til at sove, til de selv ville stå op, men på det andet plejehjem blev en ældre dame vækket – hun skulle simpelt hen op – med en våd klud i ansigtet, og da det ikke hjalp, fik hun den også om håndleddene.

Det er nogle af de ting, vi skal til livs. Vi bliver alle sammen ældre, som der er nogle, der har sagt før her i Folketingssalen, og det er os herinde, der skal være med til at sætte dagsordenen for, hvordan de ældre skal behandles, for det er ikke alle steder, de bliver behandlet ordentligt i dag.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Til fru Grete Schødt: Jeg må hermed konstatere, at når man i Svendborg kan gennemføre individuelle tiltag over for de gamle, vil fru Grete Schødt også garantere, at man kan det over det ganske land. Og det kan da blive helt spændende at komme med eksempler på alle de steder, hvor det ikke kan gøres, men sådan er det jo forskelligt.

Dernæst vil jeg gerne tage de to ordførere fra Dansk Folkeparti under ét: Dette beslutningsforslag er jo lige nøjagtigt et spørgsmål om holdninger, men man kan ikke lovgive om holdninger, og derfor er det da logisk, at det er holdninger, jeg giver udtryk for. Dette beslutningsforslag kan aldrig blive til love og paragraffer. Men jeg vil da godt sige, at det er altså også et spørgsmål om at blive dygtigere til at uddanne nogle gode ledelser og hjælpe med

noget efteruddannelse af lederne på vore plejehjem.

Hvis det ikke kom tydeligt frem i min ordførtale, sagde jeg altså, at jeg ikke var enig med forslagsstillerne, men jeg vil da gerne understrege, at vi altså ikke kan stemme for beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Her kørte fru Winther Andersen efter min mening af sporet: Det handler om bedre efteruddannelse. Jamen det behøves da ikke, hvis man har hjertet på rette sted. Det ene af de plejehjem, jeg besøgte, havde en tømrer og en tidligere steward til at passe de ældre. Det var udmærkede mennesker; de kunne forstå at holde i hånd, de havde hjertet på rette sted, og det er det, vore svage ældre har brug for.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge fru Else Winther Andersen, om det er muligt at lovgive og vedtage beslutningsforslag i Folketinget om at placere hjertet på rette sted.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg bliver nødt til at sige til Venstres ordfører, at det, at vi har gode plejehjem i Svendborg, er ikke det samme, som at jeg her fra Folketingets talerstol har sagt, at jeg kan garantere, at de forhold kan findes over hele landet. Men fru Else Winther Andersen siger jo faktisk selv de rigtige ord: Det her kan vi ikke lovgive os ud af, det handler om holdninger. Ja, men de holdninger har vi faktisk hjemme i Svendborg, så hvorfor kan man ikke ude i det ganske land finde nogle mennesker, der har nogle ordentlige holdninger, så vi ikke skal se mere af al den elendighed?

Else Winther Andersen (V):

Fru Birthe Skaarup fra Dansk Folkeparti talte om, at kæden hoppede af tandhjulet, fordi jeg begyndte at snakke om ledelse. Men det udelukker da ikke, at man stadig kan have en holdning til tingene, og det bedste ved dette beslutningsforslag er måske, at vi får debatten om holdninger. Det er jo ikke det, vi bruger mest tid på herinde.

Hr. Ebbe Kalnæs spørger, om man kan lovgive om hjertet på det rigtige sted. Nej, det kan

man ikke, og det synes jeg skal stå meget klart. Det er fint at få en debat om holdninger, men vi kan altså ikke lovgive om så runde tiltag, som der er tale om her.

Jens Heimbürger (KF):

Der er mange gode takter i hr. Frank Dahlgaards forslag, men selve debatten er på sin vis temmelig absurd.

Det, vi diskuterer her, er, at vi skal til at lovgive om, at folk skal passe deres arbejde, tænke sig om, bruge deres fornuft, opføre sig anstændigt over for deres medmennesker og i øvrigt gøre det, som de er sat til og får deres løn for.

Det ville være ret besynderligt, hvis vi skulle til at lovgive om det, for det burde allerede finde sted. Og hvis vi også skulle til at lovgive om, at kommunalbestyrelserne skal passe deres arbejde, ville vi fremstå i et lige så besynderligt lys. Men hr. Frank Dahlgaards forslag er ikke desto mindre relevant, og det sørgelige er jo, at vi har oplevet, hvorfor det er relevant.

Jeg er enig i synspunkterne om, at der skal gøres noget, men jeg tror ikke, vi herfra kan lovgive om, hvad der er god ledelse rundt omkring. Det kunne være, man rent faktisk nogle steder skulle have endnu bedre medarbejderfaciliteter, så man fik endnu bedre og endnu mere motiverede medarbejdere, men det må være op til den enkelte institution, for jeg tror ikke, der er ledelsesorakler nok her i huset til at kunne præcisere det.

Så uagtet jeg støtter hr. Frank Dahlgaards intentioner, uagtet jeg synes, debatten er smadder god, fordi den kaster lys over tingene, må jeg altså sige, at afviklingen af kaffepauser på plejehjem er ikke et anliggende for Folketinget.

Samtidig vil jeg anbefale, at der under alle omstændigheder ændres nogle andre ting i forslaget, f.eks. at alt skal ISO-9000-certificeres. Pjat – der er masser af steder, hvor den sunde fornuft allerede råder! Vi skal ikke ødelægge de steder, hvor tingene allerede fungerer, men vi skal have frem i lyset, hvor der er sjuskehoveder, og hvor der er dårlige kommunalbestyrelser.

Vi er positive over for intentionerne i forslaget, men kan ikke støtte det i denne udformning.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jo, men det, det drejer sig om, er, om man ikke alligevel kan lovgive sådan, at man i højere

grad får hjertet på det rette sted. Folk har jo hjertet på det rette sted. De skal bare bruge det. Og dér kan man måske lave nogle regler, noget gulerod og noget pisk, og give nogle incitamentsadfærdsskabende regler, som kan gøre det bedre.

Jeg synes, det er lidt svagt af Det Konservative Folkeparti, at man kører det på denne her måde. Det er vel samfundets allersvageste gruppe, vi her taler om. Gamle mennesker, som er på plejehjem i dag, er meget tungt plejekrævende og er fuldstændig afhængige af omsorg og af andre, og så er det altså bare noget med, at vi ikke kan lovgive om kaffepauser osv.

Det bærer præg af – jeg er nødt til at sige det – at hjemmearbejdet ikke er gjort godt nok, og det kan man måske ikke lovgive om herinde, men der er alligevel nogle regler.

(Kort bemærkning).

Jens Heimbürger (KF):

Jeg vil ikke deltage i uforskammetheder over for det ærede medlem af Folketinget, og jeg skal ikke stå og uddele karakterer til hr. Frank Dahlgaard. Jeg vil bare sige, at jeg rent faktisk synes, at der er flere gode ting i forslaget, men jeg mener altså, at detaljeringsgraden er nærmest pinlig, og derfor kan vi ikke støtte det.

Det er ikke ensbetydende med, at vi ikke kan gå ind for intentionerne, og det er ikke ensbetydende med, at Det Konservative Folkeparti ikke ønsker at diskutere kvalitetsstandarder og andre tiltag, men lad os se på det, når arbejdet fra hr. Frank Dahlgaards side måske er mere gennemført.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen der er jo ingen sammenhæng i det. På den ene side er intentionerne meget gode, på den anden side er det alt for detaljeret. Havde hr. Jens Heimbürger dog blot fulgt med i den offentlige debat, der har været, som jo har været med til at sætte det her i gang, for det var alarmerende eksempler, der kom frem, og de blev underbygget af bl.a. embedslægen i Århus, som talte om, at der mange steder var sådan nogle forhold fremme, at hun havde oplevet noget, der mindede om noget, som man sådan troede hørte hjemme i Rumænien.

Og så må man jo sætte ind med andet end gode intentioner. Så gælder det om at blive konkret, og så gælder det om at få noget på banen og forholde sig til det. Det synes jeg jeg har

gjort her netop for at give et incitament til dem, der er i plejesektoren, til at gøre det bedre og gøre det ordentligt og gøre deres arbejde – og ikke bare sige, at det kan man ikke.

Villy Søvnald (SF):

Der er eksempler på folketingsdebatter, der vil blive husket, fordi de var af en meget høj kvalitet. Jeg er ikke sikker på, at den her er en af dem.

Det er ærgerligt, for temaet er jo i øvrigt vigtigt, nemlig de eksempler, vi har oplevet med ældre, der ikke fik en ordentlig behandling. Derfor vil alle ordentlige mennesker jo være for et forslag, der drejer sig om en anstændig behandling af plejehjemsbeboere. Det, det vel så er meningen, at vi skal diskutere, er, om de her virkemidler til at sikre bedre forhold for de ældre, som hr. Frank Dahlgaard foreslår i sit beslutningsforslag, er de rette.

Jeg deler opfattelsen af, at medmindre Folketinget mener, at det i forhold til plejehjemsdrift har mere indsigt end kommunerne, så skal man være forsigtig med, i hvilken detaljeringsgrad man vil gøre det. Jeg er som bekendt tilhænger af, at vi nogle gange regulerer også på kommunerne, men jeg synes, man skal overveje detaljeringsgraden af de forslag, man stiller.

Men det, som jeg måske synes er det mest forstemmende, er, at forslaget her alene siger, at hvis folk i øvrigt passede det job, de er sat til på vore plejehjem, så havde vi i dag ikke noget problem.

Det er vel derfor, at de skal uddannes, de skal gøres ansvarlige, socialministeren skal sende et brev ud, deres personalestuer skal sløjfes, og så skal embedslægerne ind – det sidste skal jeg vende tilbage til – og så er det klaret fra Folketingets side. Det er dejligt, specielt hvis man som hr. Frank Dahlgaard tilhører et borgerligt parti – undskyld, hr. Frank Dahlgaard tilhørte et borgerligt parti, nu er hr. Frank Dahlgaard jo upolitisk – der har det synspunkt, at forbedringer ikke koster. Så er det jo et dejligt synspunkt at kunne tvære det af på de ansatte, der ikke klarer opgaven godt nok.

Jeg synes, at det er en høj grad af ansvarsforflygtigelse at levere et forslag, der ikke med én linje overvejer, hvordan ressourcetsituationen er på vores plejehjem. Det er efter min opfattelse krumtappen i den her debat. Hermed være ikke sagt, at alt er klaret med ressourcer, men i en situation, hvor plejetyngden er blevet så stor, som den er på vore plejehjem, er man altså, hvis

man vil have fat på virkeligheden i det her, nødt til at diskutere ressourcer på to måder:

For det første i form af antallet af ansatte på vores plejecentre. Jeg tror jo ikke, at mennesker på vores plejecentre gør de ting, de gør, fordi de er onde, fordi de sådan ønsker at lade de ældre ligge, fordi de synes, at det har de godt af. Det ville dog være en sælsom baggrund for at arbejde på et plejecenter. Jeg tror, de gør det, fordi de nogle dage har forrygende travlt med at nå det. De har forrygende travlt, fordi de ikke er nok til at klare den tunge opgave. Det tror jeg er det helt centrale i den her debat.

Det andet centrale er, at hvis man vil sikre en bedre beboersammensætning, hvor stærke ældre får lov til at komme ind på vores plejecentre sammen med nogle af de svage ældre, så er man nødt til langt mere alvorligt at diskutere omfanget af plejehjemsbyggeriet.

Derfor: Vi synes, det er ærgerligt, at der kun er ét reelt bud, nemlig embedslægeinstitutionen, som vi gerne vil være med til.

Så har vi selv et forslag, der går ud på at lave plejehjemsbestyrelser på vore plejecentre, for jeg vil godt give kulturdebatten så meget medløb, at jeg tror, at vi nogle steder har brug for at få brudt det, man kunne kalde den lukkede kultur på nogle af vore plejecentre. Det tror jeg man gør bedst ved at etablere nogle plejehjemsbestyrelser, der åbner op i forhold til omverdenen, ved at beboere, lokale ildsjæle, ældrerådsmedlemmer, byrådsmedlemmer, ansatte på et plejecenter og beboere på et plejecenter i fællesskab går ud og diskuterer.

Jeg synes i øvrigt, det ville være helt fint, hvis vi også sikrede os tæt tilknytning mellem byrådsmedlemmer og plejecentrene, så man ikke som byrådsmedlem kun varetager overordnet ledelse. Så på det ene punkt er vi enige med hr. Frank Dahlgaard, men vi synes, forslaget i øvrigt bevæger sig rundt om det egentlige:

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Forslaget, som vi drøftede tidligere, drejede sig jo om ressourcer til at bygge flere plejehjem. Her drejer det sig om kvaliteten på det enkelte plejehjem. Og der er jo flere udsagn, som der også er refereret til i bemærkningerne til dette forslag, fra folk, der arbejder i sektoren og har forstand på det, som direkte siger, at dette her faktisk ikke er et spørgsmål om ressourcer. Det er et spørgsmål om holdning og om at gøre noget ved det.

Det, der satte det hele i gang i debatten, var jo et plejehjem i København, hvor der var en studerende, der kunne notere, at der faktisk blev arbejdet i under halvdelen af tiden. Og så giver man en masse penge ud uden at få særlig meget for dem. Jo, der er brug for et forslag af denne her slags.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Hr. Villy Søvndal sagde, at alt ikke er klaret med ressourcer, og at det også handler om efteruddannelse, sådan hørte jeg det.

Hvad mener hr. Villy Søvndal: Kræver det ekstra ressourcer at lægge de ældre i seng og skulle holde mavedag? Jeg har aldrig hørt noget lignende. Jeg ønsker ikke, når jeg bliver ældre, at komme på plejehjem og skal holde mavedag, fordi de ældre skal have gang i systemet. Det er noget af det, man bliver præsenteret for, når man kommer ud på et plejehjem. Og det er jeg ked af at høre.

Vi skal behandle de ældre ordentligt, og jeg håber, at det er nogle af de ting, hr. Villy Søvndal også ønsker.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Som jeg sagde i min indledning, er det jo nok ikke en debat af en meget høj kvalitet, vi har. Nej, jeg synes ikke, Folketinget skal forholde sig til, hvilke metoder man anvender på et plejehjem. Det synes jeg, at de, der bebod et plejehjem, de, der er ansat på et plejehjem, og en plejehjemsbestyrelse skal forholde sig til.

Jeg vil være meget betænkelig ved at skulle foreskrive fra Folketingets side, hvor mange mavedage og rygdage og armdage man skulle have på et plejehjem. Undskyld mig, jeg synes, debatten bliver lidt pinlig. Jeg synes for alvor, debatten bliver pinlig, hvis vi diskuterer på det niveau.

Så er jeg enig med hr. Frank Dahlggaard. Jeg tror da godt, der kan hentes nogle ressourcer ved at kigge på forholdene på plejehjemmene. Det tror jeg godt. Og jeg tror også, der er behov for at gøre det. Så den del af forslaget afviste jeg ikke. Men jeg synes i den grad, man bevæger sig rundt om den egentlige debat, hvis man overhovedet ikke vil nærme sig ressource-debatten.

Det gjorde Dansk Folkeparti jo ikke i det forrige forslag. Der var ikke én linje om, hvor mange kroner det skulle koste. Der var ikke én

linje om, hvor mange nye plejehjemspladser der skulle bygges. Der var ikke én linje om, hvor mange nyansættelser der skulle til.

Det har vi givet et bud på i SF, for jeg synes, at debatten er for alvorlig til kun at gøre det til en debat om enten pjat, som det sidste indlæg bar præg af, eller en debat, hvor man alene byder på, at det er nogens skyld, og at de skulle opføre sig bedre, end de gør i dag.

Det er faktisk min overbevisning, at hovedparten af de mennesker, der arbejder på et plejehjem i dag, har utrolig travlt. De arbejder og arbejder samvittighedsfuldt, og jeg tror, det er en af årsagerne til, at vi har den voldsomme nedslidning, som vi har inden for den her sektor.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlggaard (UP):

Jamen jeg tror også, der mange, der arbejder, som har travlt, men der er også mange, som aldeles ikke har travlt, og det er det, der har af født denne her debat. Mens der er talt omsorgs svigt og vanrøgt af gamle, hjælpeløse mennesker, så er der nogle, der aldeles ikke har travlt på plejehjemmene.

Det viser sig jo også i den undersøgelse, Finansministeriet gennemførte for nogle år siden, som er gengivet i budgetredegørelsen fra 1997, at produktiviteten, som man nu siger det – det er på den måde, man kan måle det – i en række kommuner er utrolig lav, når man sammenligner med andre. Der er en kæmpeforskel.

Så debatten her drejer sig netop ikke om det, SF prøver at dreje den hen på: flere offentligt ansatte, det hele skal vokse. Den drejer sig om kvalitet og om ordentlig udnyttelse af ressourcerne. Og til fordel for hvem? De svageste i Danmark.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Dansk Folkepartis forslag var ikke pjat. Det var dybt alvor, og jeg kan ikke forstå, at hr. Villy Søvndal ikke vil forstå det. Det er helt utroligt, som hr. Villy Søvndal drejer debatten. Det handler også om omsorg i dag for de ældre, og det handlede det foregående forslag også om.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det var ikke forslaget, jeg betegnede som pjat. Det synes jeg såmænd bare var lidt ufuldkomment. Det var en diskussion om at bruge en fol-

ketingsdebat til at diskutere, om man skal have bestemte maveøvelser på et plejehjem, og det synes jeg for mit vedkommende er noget på kanten af, hvad jeg synes er interessant at diskutere.

Så vil jeg sige til hr. Frank Dahlgaard, som gjorde meget ud af i sit indlæg at tale om hr. Frank Dahlgaards erfaringer ud fra virkeligheden, at det er jeg enig i. Det er en vigtig inspirationskilde for folketingsmedlemmer at bevæge sig ude.

Men jeg synes, at hr. Frank Dahlgaard må have bevæget sig meget selektivt rundt, hvis han ikke ved at tale med hjemmesygeplejersker, hjemmehjælpere, plejehjemsfolk har fået det indtryk, at de desperat råber på flere hænder. Jeg synes også, hr. Frank Dahlgaard må have bevæget sig meget selektivt rundt, hvis han ikke har hørt de gamle, der siger: Hvor er vi glade for vores hjemmehjælper; vores problem er, at hun forsvinder for hurtigt og ikke når at gøre de ting, hun gerne vil. Det kan da ikke løses uden ressourcer, medmindre man kan trylle.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Dansk Folkeparti anklager ikke de ansatte. Vi ved, de gør et godt og stort stykke arbejde. Jeg synes godt, at man her kan fortælle, hvad man oplever, når man kommer ud og besøger nogle plejehjem, for det er også det, det handler om i dag. Og det var faktisk ret chokerende i hvert tilfælde for mig at se og høre, hvorledes nogle af vores ældre bliver behandlet.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen det skal ikke lykkes hr. Villy Søvnald at gøre det her til et spørgsmål om, at der nu skal øses flere penge ud på flere offentligt ansatte, når selve diskussionen drejer sig om, at med de givne ressourcer kan vi få meget mere for det.

Og ude i virkeligheden er der faktisk nogle, som der jo også er skrevet om i bemærkningerne til forslaget, som siger tingene. En engageret plejehjemsleder på plejehjemmet Lotte i København siger: »Den evindelige snak om penge, ressourcer og tid er bare en undskyldning for ikke at gøre tingene ordentligt.« Eller, som der af kultursociologen Christine Swane er udtalt et andet sted i bemærkningerne til forslaget:

»Økonomi spiller naturligvis en rolle. Men der er så mange ting, der kan forbedres gennem holdningsændringer.« Og altså ved at gøre noget

mere, og uden at man slider sig selv op. Sådan er det jo.

Kurt Christiansen (DF):

Det forslag her burde jo være en selvfølge, men det er det åbenbart ikke, kan jeg høre. Inden debatten her er omme, forventer jeg at få noget at vide om et øget opsyn/tilsyn og om, hvorvidt det skal være anmeldt eller uanmeldt, for jeg har rent faktisk spurgt ministeren om det, men det kommer nok lidt senere. Et øget opsyn med plejehjemmene er en god idé, når bare ikke det bliver unødigt overdrevet.

Og så er der en lille krølle på. Ordet opsyn er for mig et negativt ladet ord, og Dansk Folkeparti vil gerne opfordre til, at man i stedet bruger ordet kvalitetskontrol. I bund og grund er det det samme, men altså kvalitetskontrol. Det er vigtigt, at plejepersonalet ser det her beslutningsforslag som en hjælp i deres daglige arbejde, og ikke som om de bliver mistænkeliggjort.

Plejepersonalet skal stadig væk have mulighed for at koble fra i dertil indrettede personalestuer. Det, der skal gøres, er, at tiden, som bliver brugt i personalestuerne, skal reduceres, således at effektiviteten på de plejehjem, som i dag ikke fungerer optimalt, øges. Dermed ikke være sagt, at personalet absolut skal tilbringe pauserne på personalestuerne. De kan jo udmærket sidde og drikke kaffe sammen med de ældre.

Dansk Folkeparti er af den overbevisning, at den uddannelse, vore professionelle plejere har, er en af verdens bedste. Set i lyset af det er det dobbelt ærgerligt, at omsorgen for vore ældre ikke fungerer optimalt på nogle af vore plejehjem. Og som fru Birthe Skaarup har været inde på, så behøver det jo ikke nødvendigvis at være uddannede plejere. Jeg er nødt til at sige det igen, for jeg er fuldstændig enig: Man skal bare have hjertet på rette sted.

Der er nogle af vore plejehjem, der kører som rene samlebåndsfabrikker, hvor alt kører efter en klokkestreng. Beboerne skal have mere indflydelse på deres hverdag, og så skal de behandles som individuelle mennesker. Lad mig her fremhæve Rise Plejehjem i Sønderjylland. Det er et mønsterhjem, hvor beboerne bliver taget med til f.eks. ridning og svømning. De beboere, som ikke kan deltage i de aktiviteter, tager man med ud alligevel, sådan at de kan hygge sig og se på.

Ydermere finder Dansk Folkeparti det urimeligt, at på nogle plejehjem har den ældre

1.800 kr. til rådighed, når ydelserne til plejehjemmet er betalt, og andre steder har den ældre kun 600-700 kr. tilbage, når de samme ydelser er betalt.

Med hensyn til anonymt at kunne henvende sig til kommunens administration eller politikere skal man nok her passe på ikke at overrende kommunen. Pårørende til plejehjemsbeboere vil selvfølgelig have, at deres ældre familiemedlemmer får en så god behandling som muligt, men der bør være en form for filter, for at et plejehjem ikke uretmæssigt bliver blacklistet.

I forbindelse med den sidste tids debat i tv og i bladene er der nu taget det første initiativ til en pårørendeforening i Vejle. En sådan forening hilser Dansk Folkeparti velkommen, men det fritager ikke os politikere for ansvaret. Forslaget ser Dansk Folkeparti som en klar forbedring for de ældre, og vi støtter selvfølgelig forslaget.

Ebbe Kalnæs (CD):

Det er jo ubestridt en kendsgerning, at hr. Frank Dahlgaards beslutningsforslag har en helt speciel stil, men det er også klart, at hr. Frank Dahlgaards forslag giver os en god mulighed for at fremlægge nogle synspunkter. Men vi kan ikke tilslutte os forslaget som beslutningsforslag.

Det er da også rigtigt, at historierne, som vi har hørt om på det sidste om omsorgssvigt i plejesektoren, bestemt ikke er noget at prale af. Der er nogle historier, som aldrig burde kunne fortælles. Det hører også med til billedet, at der er meget, meget stor forskel på plejehjemmene, og det hænger uden tvivl i høj grad sammen med ledelsesstruktur. Nogen steder sætter lederne en fantastisk høj standard for, hvad de vil, og hvad man kan opnå, og andre steder dyrker man en plejeideologi, der nærmest hæmmer situationen for både beboerne og de ansatte.

Derfor mener vi meget, at der ligger ledelsesansvar og -rolle i det her, og der er også uddannelser, der trænger til eftersyn. Der ingen tvivl om, at hjertet på det rette sted er en god ting, men det gør det ikke i alle situationer, fordi opgaven i dag er ganske vanskelig.

Der kan også spørges for det øvrige plejepersonales vedkommende, om de i virkeligheden er uddannet godt nok alle sammen til de opgaver, de skal varetage. Det er jo ikke ualmindeligt, at demente ældre måske optager helt op til halvdelen af pladserne på et plejehjem. Det kræver altså en særlig indsats, og det skal man

også forstå. Det drejer sig om viden og forståelse, hvis man skal give de her gamle med en meget reduceret evne til at kommunikere en værdig tilværelse. Det kan være vanskeligt. Og hvad tilbyder vi så det plejepersonale? De får ikke nogen fyrstelig løn. Mange af dem er slidt ned fysisk og psykisk. Vi ved i og for sig, det er der, hvor det i øjeblikket rammer hårdest, når det gælder også det fysiske arbejdsmiljø, og det må vi nok tænke lidt på.

Vi har jo været inde på at diskutere det her tidligere, og vi har også ved adskillige lejligheder talt om, at der mangler hænder på det her område. Der er ingen tvivl om, at der mangler hænder, og der mangler måske også nogle resourcer, men det er ikke det eneste. Det, der er det afgørende på det her område, er også, at vi prøver at udbrede den her forståelse og lader være med gang på gang her fra Folketinget – for det tror jeg er et andet problem – at lade de her grimme, grimme historier overskygge det. Vi skal bestemt sige noget til dem, men også tænke på, hvor mange tusinde mennesker, der arbejder i den her sektor, og som kæmper hver dag og gør det utrolig godt. Jeg kender en lang række plejehjem, som jeg også kommer på, og det er altså lidt pinligt en gang imellem, når vi generaliserer alt for meget.

Tilsynet er en anden vinkel, som skal ind, og der må vi sige, at det tiltag, der bliver taget fra socialministeren, er vi godt tilfredse med. Der er jo sendt et brev af sted allerede på nuværende tidspunkt. Og socialministeren er allerede godt i gang med at lægge en plan, og der er meget godt i det, vi hidtil har set, ikke mindst af pressens omtale, og i det, som vi også hørte fra ministeren i dag.

I det ældrepolitiske oplæg, som CD kom med i 1997, var vi meget optaget af at give begrebet omsorg en renæssance, og det er i alt for høj grad blevet bortrationaliseret, og hvis nogle nu vil til at kvalitetssikre plejehjemmene – det er nok sådan noget ISO-certificering eller sådan noget – så skal vi altså huske på, som også Bent Rold Andersen sagde på et tidspunkt, at vi ikke går lidt for højt op i, hvor meget tid der går med at støvsuge et areal, og lidt for lidt i, hvordan de gamle egentlig har det.

Men generelt synes jeg, det er udmærket med sådan en debat, og det er udmærket med en holdningsdebat, men vi skal nok passe på, at vi ikke begynder at lede plejehjem og pege dårlige plejehjem ud rent ledelsesfunktionsmæssigt. Der må vi altså stille krav til, at når vi hører den

slags historier, så ligger ansvaret hos kommunerne, og vi er helt enige i, at vi må have en bedre kontrol på området. Det har tilsyneladende svigtet, og derfor bakker vi ministerens tiltag op.

Det er altså ministeren og regeringen, der nu skriver ud til kommunerne, og det synes jeg vi i fællesskab i det her Folketing skal bakke op. Om vi så synes, ministeren gør det tilstrækkelig kvikt osv., det kan vi se undervejs, men lige nu har jeg i hvert fald ikke hørt nogen som helst afvisninger fra regeringen eller fra ministeren om at stramme det her op.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten kan ikke støtte forslaget, selv om der naturligvis er nogle forslag iblandt, der kan bruges. Jeg går ud fra, alle partier i princippet er tilhængere af, at plejehjemsbeboere behandles anstændigt, men det er jo ikke ensbetydende med, at de samme partier sørger for, at der er tilstrækkelige ressourcer til stede på plejehjemmene, til at det kan blive virkelighed.

Anstændig behandling betyder for os bl.a., at den bolig, man har på plejehjemmet, er så stor, at der er plads til både de fornødne hjælpemidler, sådan at plejepersonalet kan udføre deres arbejde optimalt, og også til den enkeltes personlige møbler og ejendele, så plejeboligen kan få det individuelle præg, som vi alle gerne vil have, vores hjem skal have.

Eksemplet med plejehjemmet i Give, hvor der ikke var plads til den ældres personlige møbler, var jo ikke et problem med Arbejdstilsynets krav, men derimod en uhyre ringe standard størrelsesmæssigt, og derfor bør der selvfølgelig være nogle regler for, hvor små boliger på plejehjem må være.

Anstændig behandling betyder for os også, at der skal være tilstrækkelige personalenormeringer, og at personalet har de nødvendige faglige kvalifikationer. Men der skal ikke kun være tid til den basale pleje. Der skal også være tid til den daglige sociale omsorg. Der er behov for mere personale, hvis plejen og omsorgen skal være optimal. Og det gælder også, uanset at vi har hørt eksempler på, at tingene foregår på en anden måde enkelte steder.

Anstændig behandling betyder for os også, at man skal have lov at have den daglige glæde det er at kunne lugte maden, mens den bliver tilberedt, og bagefter spise den sammen med de andre, måske selv få lov til at være med til at

skrælle kartoflerne eller pynte lagkagen, hvis man kan.

I effektiviseringens og centraliseringens navn er masser af plejehjemskøkkener blevet nedlagt. Maden tilberedes i store centralkøkkener, fryses og varmes lokalt i særlige ovne. Det forringer ikke ernæringsindholdet, men det fjerner glæden ved duften af hakkebøfferne og de nybagte boller. En duft, der skærper appetitten hos de småtspisende ældre. Men sådan nogle ting tager også tid, især hvis man ønsker, at de ældre skal være med til at deltage i arbejdet selv.

Anstændig behandling betyder også, at en selv og ens nærmeste sikres indflydelse på ens dagligdag. Kan man ikke selv indgå aktivt i bestyrelser eller råd, fordi man er svækket fysisk eller mentalt, så har man måske pårørende, der gerne vil påtage sig det arbejde. Det er helt i tidens ånd med forældre- og brugerbestyrelser. Vi skal have det samme på pleje- og ældreområdet, det er klart.

Vil vi måle kvaliteten på et plejehjem, så er det vigtigt at vurdere, om personalet trives og bliver der længe, for er de glade for at arbejde der, så er der også en stor sandsynlighed for, at beboerne trives. Desuden betyder kontinuiteten ganske meget for den ældre. Og man bør spørge beboerne – en del af dem kan godt ytre sig – og man bør spørge de pårørende. En sådan løbende opfølgning af kvaliteten er sammen med et løbende tilsyn fra embedslægeinstitutionen en sikring af et fremskridt på de her områder.

Anstændig behandling betyder også, at personalet har overskud og tolerance til at være venlige og imødekommende, også over for den senildemente, der spørger om det samme hundrede gange i den samme time, og et personale, der har lejlighed til at udveksle oplysninger og give hinanden kollegial supervision.

Derfor er forslaget om at afskaffe personalets pauserum langt ude. Vi har alle brug for at have pauser, hvor vi kan lade op. Det gælder også plejehjemspersonalet. Alt andet ville ikke alene være uanstændigt over for personalet, men også en trussel mod fagligheden og kvaliteten.

Enhedslisten kan altså ikke støtte de konkrete elementer i forslaget, men vi vil meget gerne være med til initiativer, der højner kvaliteten på plejehjemmene.

Tove Videbæk (KRF):

Anstændig behandling af plejehjemsbeboere, ja tak. Hvis forslagsstilleren havde nøjedes med at

skrive indledningen, ville jeg med glæde have støttet forslaget. I indledningen står der, at der skal tages initiativer, der kan sikre en værdig og anstændig behandling af alle ældre medborgere på landets plejehjem og sikre en ordentlig udnyttelse af ressourcerne på plejehjemmene.

Men når hr. Frank Dahlgaard går ned i de mindste detaljer og nævner, at socialministeren skal skrive breve, at plejehjem skal nedlægge personalestuer, hvad embedslægerne skal, og hvad kommunerne skal, så vil der være nogle detaljer, som vi ikke kan være enige i.

Når det så er sagt, vil jeg gerne tilføje, at der i øjeblikket er fokus på behandlingen af plejehjemsbeboere, fordi der den senere tid har været en del tilfælde, hvor plejehjemsbeboere er blevet behandlet og bliver behandlet uanstændigt. Det drejer sig om tvangsmedicinering, skjult medicinering, fastspænding, genbrug af bleer, manglende tandbørstning og bad, kaffedrikning i personalestuer i stedet for at være sammen med de ældre, osv. osv.

Det seneste eksempel på uanstændig behandling er fra et plejehjem i Thyregod ved Give i Østjylland, hvor de ældre ikke længere må få lov at beholde deres ganske få egne private møbler. Hjemmehjælperne kan ikke komme til at udføre deres arbejde, og derfor har man besluttet, at de ældres egne personlige ejendele skal ud. Ud med den kommode, man har haft i 50 år, ud med spisestuestolene, som er det eneste, der er tilbage, det sidste man har af spisestuen fra den tid, hvor hele familien spiste sammen, hvor man fejrede jul, fødselsdage og andre festdage sammen. Ud med det. Det er også uanstændigt.

Det kan vi ikke være bekendt. De ældres stuer skal bære præg af at være et privat hjem. Der skal være en hjemlig atmosfære, og det kan der naturligvis være, hvis man stopper millimeter-tyranniet og udviser fleksibilitet, kreativitet og lidt god vilje. Det drejer sig om holdninger, er der blevet sagt flere gange i dag. Det drejer sig også om værdier og mennesker med hjertet på rette sted.

Vi må have en bedre orden vedrørende tilsyn med plejehjem, end vi har nu. I bekendtgørelsen om tilsyn, der trådte i kraft i juli 1992, står der, at embedslægerne skal yde rådgivning på anmodning, og siden 1992 har det primære tilsyn med landets plejehjem ligget i kommunerne.

Vi må kunne gøre det bedre, har statsministeren adskillige gange sagt ved festlige lejlig-

heder de seneste år, og det er jeg meget enig med ham i. Vi må kunne gøre det bedre, for tilsynet fungerer ikke godt nok. Vi må have et sæt standardregler for, hvordan pasning af de ældre i praksis skal foregå på plejehjem, måske endda en slags kvalitetsmærkning, som et medlem fra Borgerrepræsentationen i København har foreslået.

Og hvis det er kommunale plejehjem, vi taler om, så mener jeg, det bør være andre instanser end kommunen, der tager sig af tilsynet. Det bør ikke være den samme, der udfører jobbet, som foretager tilsyn og som modtager klager over samme. Disse funktioner bør skilles ad, som det bliver gjort på så mange andre områder i samfundet i øjeblikket.

Intentionerne med dette forslag er meget positive, og dem er vi enige i, men forslaget som helhed kan vi desværre ikke støtte.

Tom Behnke (FRI):

Til gengæld kan Frihed 2000 støtte forslaget, også i sin helhed, i særdeleshed i sin helhed. Der er nogle småting, som vi gerne havde set anderledes, det vil jeg vende tilbage til. Men overordnet set er det et rigtig godt beslutningsforslag, der netop tager fat og ikke bare siger, at vi skal have en anstændig behandling af plejehjemsbeboerne, men også anviser hvordan, og det synes jeg har været tiltrængt længe, fordi vi kan jo alle – som mange ordførere har sagt – være enige om, at vi skal have en anstændig behandling af plejehjemsbeboerne.

Jo, men hvordan? Og det er jo præcis dér, debatten bør stå, og derfor er det glædeligt at se, at forslagsstilleren har lavet seks punkter og sagt, at det er dér, det gør ondt i dag, det er dér, ligtornen sidder, det er dér, hunden ligger begravet, det er dér, vi skal sætte ind, det er dér, vi skal gøre noget.

Vi i Frihed 2000 er helt enige i, at det vil være hensigtsmæssigt, at socialministeren indskærper, at plejehjemslederen rent faktisk har et ansvar, og at plejehjemslederen rent faktisk også bør stilles til ansvar, hvis der sker svigt.

Vi er også enige i, at de ansatte på plejehjemmene bør have en mere konkret rolle at spille, når de opdager, at der sker svigt på plejehjemmene, omsorgssvigt over for de ældre, at de da skal have en pligt til simpelt hen at gøre noget ved det eller indberette det, således at forholdene kan blive ændret.

Vi er også meget enige i, at det skal være muligt både for plejehjemsbeboerne og også for

de pårørende at kunne henvende sig til kommunen, uden at det nødvendigvis er sådan, at der går et budskab tilbage til det pågældende plejehjem om, at fru Jensens familie har nu igen klaget osv., osv. Jeg har desværre modtaget henvendelser fra pårørende, der kan fortælle, at i forbindelse med, at de har klaget over, at deres gamle mor eller far har fået en for ringe behandling, er servicen rent faktisk blevet yderligere forringet sådan som en form for straf over for de pårørende, fordi de havde tilladt sig at klage. Og det er selvfølgelig ganske forfærdeligt, at man kan komme i de situationer.

Punkt 3 om, at personalet ikke skal have særlige personalestuer på plejehjemmene, men at de skal holde deres pauser sammen med de ældre, være sammen med de ældre, er jo et ganske godt forslag, og der har jo været eksempler fremme på – på nogle plejehjem i hvert fald – at personalet bruger hovedparten af tiden på at sidde og drikke kaffe med hinanden inde på en personalestue i stedet for at tage sig af de ældre.

Vi har i Frihed 2000 intet imod, at personalet holder pauser, eller at de drikker kaffe. Vi synes bare, det ville være hensigtsmæssigt, at man gjorde det sammen med de ældre. Årsagen til, at man er blevet ansat på et plejehjem, er vel, at man har lyst til at have omgang med de ældre, og ikke, at man lyst til at holde pauser afsondret og siddende for sig selv.

Det var i øvrigt en pind, som man burde lade gå igennem, når vi taler om f.eks. børneinstitutioner. Jeg kan huske, da vi var med Socialudvalget i Italien og så, hvordan man dér har børneinstitutioner, hvor personalet er sammen med børnene hele tiden, hvor man spiser sin mad sammen med børnene, hvor man er sammen med børnene, og hvor der netop af den grund er flere kvadratmeter til børnene, fordi der ikke bliver sat kvadratmeter af til personalet til det formål.

Og se, så er vi jo tilbage ved noget af det, som fru Jette Gottlieb indvendte, nemlig kvadratmeterne. Hvis det var sådan, at man ikke havde personalestuer, så ville der også være flere kvadratmeter til de ældre. Så det er en ganske god pind og en ganske nødvendig pind.

Med hensyn til, at embedslægerne skal føre en lovpligtig og systematisk kontrol, dér er så en af vores indvendinger, at det er vores opfattelse, at embedslægerne allerede i dag har rigeligt at se til, og derfor er vores forslag, at man i stedet for lod de praktiserende læger passe det tilsyn. Man kunne jo fordele de ældreinsti-

tioner, der er i kommunen, mellem de praktiserende læger og så sige, at f.eks. en gang om ugen sidder den praktiserende læge dernede. Så kan man henvende sig og stille spørgsmål eller komme med kritikpunkter osv. Det ville være meget bedre.

Det med, at kommunens tilsynsforpligtelse over for plejehjemmene skal strammes op – ja, det tør svagt antydes. Altså alene sagen fra Odder Kommune, hvor man kan se en borgmester på alle tv-kanaler stille sig frem og sige, at han synes også, at det er forfærdeligt, og han vil meget gerne være med i et samarbejde med ministeren om, hvordan man kan forbedre tilsynet og sådan noget – den borgmester burde pakke sine papirer omgående og træde tilbage som borgmester!

Det er en borgmesters fornemste opgave at holde øje med, hvordan bysbørnene har det fra den yngste til den ældste. Og hvis den borgmester ikke af sig selv er i stand til at tage ud på plejehjemmene og se: går det nu godt med mine borgere i min by, så skal han ikke være borgmester. Jeg tror ikke, han er det efter næste valg, men lad det nu ligge.

I punkt 6, hvor forslagsstilleren lægger op til, at der skal komme en række initiativer og en handlingsplan fra regeringen, foreslås det bl.a., at man kunne lave en såkaldt ISO 9000-certificering. Det lyder fint, og det lyder godt, men det er det ikke. ISO 9000 betyder sådan set bare, at man leverer den samme ydelse i den samme standard igen og igen, og det skulle vi helst ikke have. Vi skulle helst have forbedret standarden rundt på plejehjemmene, så den linje synes jeg også skal udgå.

Men samlet set er det her et godt beslutningsforslag og et beslutningsforslag, der i allerhøjeste grad får Frihed 2000's støtte.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Ordføreren for forslagsstilleren, hr. Frank Dahlgaard.

Frank Dahlgaard (UP):

Tak til partiernes repræsentanter for bemærkningerne og måske især tak til hr. Tom Behnke, også til fru Tove Videbæk, til fru Jette Gottlieb, til hr. Kurt Christiansen fra Dansk Folkeparti og såmænd også til hr. Ebbe Kalnæs, alle ordførere, som gjorde lidt mere ud af det, som helt tydeligt havde sat sig ind i tingene og ikke bare skøjtede på overfladen.

Også tak egentlig til socialministeren, som jeg synes gik konkret til det, og konklusionen, at hun og regeringen ikke kan støtte forslaget, var jo egentlig lidt overraskende på den baggrund. Men det er vel, fordi man hellere vil komme med sit eget forslag. Det er også i orden.

Det, som var meningen med det her, det, jeg havde håbet, var jo at sætte nogle tidsfrister på, at gøre det forpligtende, for hvornår kommer regeringen nu med et udspil omkring sine overvejelser om kvalitet på plejehjemmene, og hvad sker der nu med disse tilsynsfunktioner, som ikke rigtig overholdes, osv.? Det var jo det, der var meningen: at det ikke skulle munde ud i noget, der måske ikke bliver til noget.

Så ganske kort nogle bemærkninger til de enkelte ordførere. Jeg synes, den socialdemokratiske ordførers indlæg var meget skuffende. Det var bare noget med straf over for nogle ansatte, og det er jo slet ikke det, der er tale om. Der er tale om, at der skal laves nogle regler, hvor, ja, ting har konsekvenser, og det er klart, at hvis lederen ikke lægger tonen og stilen og stiller nogle krav på et plejehjem, ja, på en hvilken som helst virksomhed, offentligt eller privat, så sejler det let.

Det var også der, bl.a. hr. Ebbe Kalnæs var henne, da han sagde, at ledelsen er vigtig for trivselen. Det tror jeg er en af de ting, som er helt rigtig.

Med den rigtige leder, hvad enten det er en virksomhed eller et plejehjem, får man også det rigtige personale trukket til sig, man får en god tone på arbejdspladsen, på plejehjemmet, folk kan godt lide at blive der, der bliver ikke den store personaleomsætning og -gennemstrømning, som især er ulykkelig på en arbejdsplads som et plejehjem, for de gamle beboere bliver jo endnu mere forvirrede, end vi andre bliver, ved hele tiden at møde nye mennesker, og når det drejer sig om personlig omsorg og pleje, er det altså vigtigt, at man kender de mennesker, der plejer én.

Ledelsen er det vigtige, og det er også det, der er understreget i forslaget. Forslaget lægger op til, at man på en eller anden måde med en handlingsplan, der skulle være på plads og komme frem inden årets udgang, kunne lægge en vifte af forslag frem, der kunne sikre de gode ledere, de motiverede ledere, de engagerede ledere, dem, der har hjertet på rette sted, og som også bør, ikke udnyttes, men belønnes, også økonomisk, for deres indsats. De er guld værd i bogstavelig forstand også i forhold til det of-

fentlige. Det skal ikke måles bare i kroner og øre, men også i trivsel for beboerne.

Der synes jeg faktisk, at Finansministeriets undersøgelse, offentliggjort i Budgetredegørelsen fra 1997, går seriøst til denne sag, og selv om ordene er produktivitet, er der jo også trivsel i det. De peger netop på, at de bedste plejehjem i den undersøgelse, man har foretaget, er der, hvor der er en god ledelse, hvor opgaverne er delegeret ud. Disse gode plejehjem er også karakteriseret ved et lavt sygefravær. Det er måske ofte sådan på de plejehjem, hvor det ikke fungerer, at sygefraværet dækker over, at man bare bliver væk, og det bliver accepteret, altså snyd og fup.

De gode plejehjem er karakteriseret ved en effektiv tidsanvendelse, som der står, og det er jo lige præcis dér, det er gået galt i de mange eksempler, der er kommet frem i den seneste tid.

Så man kan med fordel studere den undersøgelse, og det håber jeg og regner da også med at regeringen gør i det videre arbejde. Og så håber jeg bare, at ministeren, enten her eller senere, sætter sig selv og sin regering nogle tidsfrister, for det her har at gøre med omsorgssvigt og vanrøgt i de mest grelle tilfælde på plejehjemmene.

Fru Else Winther Andersen fra Venstre snakkede meget om, at ældre skal selv kunne vælge, og alle disse venstreideologiske betragtninger, som egentlig ikke har så meget med forslaget at gøre. Fru Else Winther Andersen understregede, at det i høj grad var et spørgsmål om holdning. Ja, det er i hvert fald rigtigt.

Hr. Jens Heimbürger sagde, at det var absurd at lovgive om, at folk skal passe deres arbejde, og det er han jo selv et godt og glimrende eksempel på. Han har også forladt Folketinget for længe siden, og det gør han vel også snart for bestandig.

Til hr. Willy Søndal: Der er brug for flere ressourcer, mange steder har de forrygende travlt. Ja, det er jo det modsatte af, hvad det her forslag går ud på. Nogle steder har man meget travlt, men nogle steder har man mere end rigelig tid, man gider bare ikke bruge den på det, den skal bruges til, og det er jo også noget, der kan udvikle sig på grund af ledelsessvigt. Igen er vi tilbage ved ledelsen.

En tak til hr. Kurt Christiansen, som kom med et, synes jeg, rigtig godt indlæg. Der er brug for kvalitetskontrol.

En tak også til hr. Tom Behnke: Det er rigtigt, at ISO 9000 – det er vist rigtigt nok – er udtryk for den samme standard, om den så er høj eller lav. Og det er jo klart, at den skal op, og den skal være høj, og så skal den holdes dér på en eller anden måde; så det vil jeg medgive ham.

Ja, jeg har takket de ordførere, som havde sat sig ind i tingene. Jeg håber, at det her forslag også kan gå ind i regeringens overvejelser, sådan at der kan blive gjort noget ved denne her sag, ikke om 5 år eller om 3 år eller om 2 år, men ganske snart må der komme et udspil.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 78:

Forslag til folketingsbeslutning om kritisk revision af kommunernes udbetaling af sociale ydelser.

Af Tom Behnke (FRI) m.fl.
(Fremsat 26/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg er helt enig med forslagsstillerne, når de siger, at der ikke må herske tvivl om, at kommunerne skal overholde loven, og at borgerne skal have de ydelser, de har krav på, hverken mere eller mindre.

Når vi overhovedet diskuterer det i dag, er det jo, som det fremgår af forslaget, foranlediget af en udsendelse i TV 2, der hed »Snyd for statens penge«. I udsendelsen var der flere socialrådgivere, der mente, at de ikke havde

pligt til at følge loven i alle tilfælde, og at de havde viden om misbrug af sociale ydelser, men mente, at der ikke, under henvisning til tavshedspligten, var grund til at give det videre.

Det var selvfølgelig nogle helt uacceptable udtalelser, og man kunne få det indtryk, at den kommunale socialforvaltning var sådan en slags tag selv-bord; det er selvfølgelig uacceptabelt og har med god grund stødt mange mennesker.

Heldigvis er der jo, kan man sige, hele vejen rundt taget afstand fra de udtalelser, såvel af formanden for Kommunernes Landsforening, Anker Boye, som af en række kommunalpolitikere og formanden for Socialchefforeningen. Formanden for Socialrådgiverforeningen har også taget klart afstand og har udsendt en presmeddelelse, hvor der er blevet taget afstand.

Jeg må også sige, at det ikke er mit indtryk, at det står så galt til, som man kunne få indtryk af i denne udsendelse, men det betyder selvfølgelig ikke, at man ikke skal tage det alvorligt.

Forslagsstillerne kommer med den idé, at man kunne bede Rigsrevisionen om at foretage en kritisk revision af omkring 25 repræsentative kommuner for at afdække, om de sociale ydelser er udbetalt efter lovgivningen.

Nu er det sådan, at der jo er en kritisk revision i dag i kommunerne, og den bygger på den kommunale styrelseslov, hvor der er nogle retningslinjer for, hvordan revisionen skal være. Derudover er der så for det enkelte område, og det vil så sige i den sociale lovgivning, nogle bestemmelser med hensyn til, hvordan revisionen præcis er på det sociale område, og der er to ret klart detaljerede bekendtgørelser, der beskriver, hvordan den kritiske revision skal foretages og finde sted. Der bliver så lavet revisionsberetninger en gang om året, der bliver sendt til Socialministeriet, som gennemgår samtlige revisionsberetninger og tager stilling til de fejl og mangler, man finder i beretningerne.

Rigsrevisionen har haft de regler, vi har, til vurdering, og der bliver jævnligt holdt møde med Rigsrevisionen. Rigsrevisionen holder også møde med revisionsfirmaerne, og Kontaktudvalget for Offentlig Revision holder møde med de firmaer, der reviderer kommunerne. Desuden kan Rigsrevisionen foretage stikprøvebesøg i kommunerne, altså en form for uanmeldt tilsyn, og det gør de også. Det har dog især været førtidspensionsområdet, der har været under luppen i den form for besøg.